

УДК 378.094

**СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ВНЗ**

Баранова О.В., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто та проаналізовано структуру інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища ВНЗ як фактора вдосконалення процесу навчання, підвищення його ефективності та покращення якості освіти. Розкрито функції інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища і його можливості. Виявлено основні складові комунікаційного педагогічного середовища ВНЗ. Визначено інформаційні, правові та технічні ресурси інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища ВНЗ та розглянуто кожен з них.

The structure of the information and communication pedagogical environment of universities is considered and analyzed as a factor of improving the learning process, improving its efficiency and improving the quality of education. The functions of the information and communication pedagogical environment and its possibilities are revealed. The main components of the university's communication pedagogical environment have been identified. The information, legal and technical resources of the university's information and communication pedagogical environment are identified and each of them is considered.

У зв'язку з переходом до інформаційного суспільства змінюються вимоги до освіти, до особистісних і професійних характеристик майбутніх фахівців, зокрема інженерної сфери. Тому сьогодні на перший план виходить необхідність навчання майбутнього фахівця ефективно працювати з інформацією, тобто формування в нього інформаційної культури та засвоєння ним інформаційної грамотності, яка є основою освіти впродовж життя. Сучасне комунікаційне середовище інформаційного суспільства розкривається через

здійснення фронтальної інформатизації та глобалізації соціально-комунікативних процесів, коли новітні способи й засоби збору, накопичення і переробки даних стають дієвим шляхом налагодження інформаційно-комунікаційних зв'язків в межах професійної підготовки майбутнього педагога. У сучасних дослідженнях широко актуалізовано поняття “інформаційне середовище”, “інформаційне освітнє середовище”, “інформаційно-навчальне середовище”, “інформаційно-комунікаційне середовище” та інш. Так, термін “інформаційне освітнє середовище” у загальному розглядається як відкрита педагогічна система (підсистема), що спрямована на формування творчої інтелектуально і соціально розвиненої особистості.

До найважливіших передумов впровадження інформаційних технологій відносять наявність у ВНЗ власної локальної мережі, що забезпечуватиме доступ до всіх ресурсів навчального закладу, а також до глобальної мережі. У сучасних умовах розвитку середовища професійної підготовки майбутнього інженера Інтернет розглядається як глобальна платформа поширення колективних знань, проектування індивідуальної траєкторії навчання та набуття досвіду. Саме завдяки йому, стала можливою модернізація інформаційно-комунікаційного середовища ВНЗ через впровадження концепції дистанційної освіти.

Освітнє середовище ВНЗ акумулює комплекс об'єктивних компонентів: навчально-інформаційне середовище (організований освітній процес, технології, методи викладання та ін.); соціальне середовище (професорсько-викладацький склад, адміністрація, соціальний склад студентів); матеріальну базу (технічне оснащення вишу, естетичне оформлення приміщень, умови проживання та ін.) і суб'єктивні характеристики учасників освітнього процесу (способи міжсуб'єктної взаємодії, сприйняття середовища та інш.). Цілісність освітнього середовища ВНЗ зумовлюється єдиною метою і 26 спільністю функціонування організації, забезпечується взаємодією структурних елементів між собою й з навколишніми середовищами (освітнім середовищем регіону, професійним середовищем) [1].

Цінність такого підходу полягає саме в тому, що він дає змогу комплексно врахувати всі чинники, що впливають на становлення і розвиток студента в освітньому процесі. З психологічного погляду, вплив компонентів середовища ВНЗ переломлюється крізь призму особистості студента, зумовлюючи факт, що ступінь їх впливу на успішність розвитку та професійного становлення студента може істотно варіюватися залежно від цілої низки його психологічних характеристик (включаючи особливості темпераменту, емоційної сфери, когнітивної сфери, здібностей, характеру мотивації освітньої діяльності, самооцінки та інш.). Чим більше й повніше суб'єкт використовує можливості середовища, тим більше він є суб'єктом саморозвитку, одночасно й продуктом і творцем свого середовища [1].

Під інформаційно-комунікаційним педагогічним середовищем ми розуміємо системно організовану сукупність інформаційного, організаційного, методичного, технічного та програмного забезпечення, що сприяє виникненню

й розвитку інформаційно-навчальної взаємодії між студентом, викладачем і засобами нових інформаційних технологій, а також формуванню пізнавальної активності студентів за умови наповнення окремих компонентів середовища предметним змістом певного навчального курсу [2].

Інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище складається:

1. ІнфраструктураІт:

- структурні підрозділи;
- технічні ресурси: комп'ютерна, друкарсько-копіювальна, відео-проекційна техніка; локальна комп'ютерна мережа; сервісна частина; Wi-Fi.

2. Програмні ресурси та методичне забезпечення:

- стандартне (спеціальне та системне) програмне забезпечення;
- педагогічне програмне забезпечення: системи дистанційного навчання, Web- мультимедіа енциклопедії, програмно-методичні середовища та комплекси.

3. Інформаційні ресурси:

- технічні ресурси;
- правові ресурси.

Кожна із визначених частин має власну множину складових, а перетин цих множин дає змогу визначити спільні складові кожного із елементів розвитку інформаційно-комунікаційних технологій структури ВНЗ.

Так розвиток інформаційно-комунікаційних технологій адміністративного спрямування та інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища одночасно залежить від інформаційних ресурсів ВНЗ та від побудованої інфраструктури ІТ.

Інформаційними ресурсами ВНЗ є WEB-Портали університету, що містять повні й докладні дані стосовно структури університету та його роботи. На порталах розміщено дані про інститути, факультети, кафедри та відділи університету, його співробітників, провідних викладачів та їхні наукові школи; відомості про проекти, форми навчання, спеціальності, правила вступу; останні новини, що стосуються життя університету: проведення конференцій і семінарів, освітніх та розважальних заходів, випуск наукових і методичних збірників, робота лабораторій та центрів, а також події в галузі науки й культури [2]. Правовими ресурсами є нормативно-правова база університету, яка спрямована на розвиток та впровадження інформаційних технологій у навчальний процес. Що стосується технічних ресурсів, їх складові та основні характеристики мають відповідати сучасним вимогам вищого навчального закладу. Однією із найважливіших складових упровадження ІТ є існування у ВНЗ власної локальної мережі. При чому на вибір провайдерів Internet та їх кількість повинна впливати не лише цінова політика та якість наданих послуг, а й реальна оцінка потреб і технологічного забезпечення навчального закладу [2, с. 109]. Актуальною залишається проблема впровадження бездротових технологій.

Так, використання університетом технологій Wi-Fi дає змогу створення додаткових «клієнтських» місць, що в наш час має велике значення, оскільки більшість користувачів віддають перевагу використанню власної комп'ютерної техніки. Крім цього, використання цього ресурсу має забезпечувати:

- доступ до серверів дистанційного навчання;
- доступ до глобальної мережі Інтернет;
- роботу з особистою папкою на файловому сервері комп'ютерних кабінетів;
- роботу з корпоративною електронною поштою комп'ютерних кабінетів;
- роботу в локальній мережі з доступом до всіх ресурсів; – роботу в наукових мережах світу тощо [2, с. 110].

Ураховуючи наявність підключення до локальних та глобальних мереж, значну кількість інформаційних та освітніх ресурсів, визначаємо необхідним створення спеціальних сервісно- та аккаунтно-орієнтованих систем, які б забезпечували змогу постійного доступу суб'єктів освітнього та адміністративного процесів до необхідних сервісів, матеріалів та засобів із відповідним розподілом прав доступу та з урахуванням побудови відкритого освітнього середовища.

Адже сучасний студент має власний ноутбук, планшет, або інший пристрій, що дає змогу працювати без прив'язаності до стаціонарного робочого місця. Отже, під аккаунтно-орієнтованою системою ми розуміємо наявність власних online-кабінетів користувача з відповідними правами доступу до електронного сховища даних із можливістю перегляду, редагування й розповсюдження відкритих для них даних. Сервісно-орієнтована система – відкрита система, що включає у себе необхідні сервіси, інструменти та інформаційні ресурси, створена для взаємодії всіх суб'єктів освітнього і адміністративного процесів ВНЗ, поширення й отримання необхідної інформації із зовнішнього середовища [2, с. 110].

Сучасне інформаційно-комунікаційне середовище передбачає створення і використання інформаційних та автоматизованих систем; навчальних й інструментальних засобів; інформаційно-комунікаційних технологій; мультимедійних технологій; мережевих технологій; гіпертекстових та хмарних технологій, можливостей Web-сайтів електронної наукової бібліотеки, каталогів, системи дистанційної освіти, наукових фахових видань, спеціалізованих навчальних та науково-дослідницьких сайтів, які застосовуються у професійній підготовці майбутніх інженерів.

Отже, специфіка підготовки майбутніх інженерів визначає потребу в оцінці умов і ресурсів освітнього середовища ВНЗ з позицій їхнього потенціалу щодо впливу на особистісний та професійний розвиток фахівців. Відповідно, цілеспрямована зміна умов і ресурсів освітнього середовища ВНЗ дає змогу здійснювати опосередкований вплив на всі складові освітнього процесу, в тому числі на його результат – формування професійних компетентностей майбутніх інженерів, зокрема проектно-конструкторської та науково-дослідницької компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Москвичева Н. Л. Образовательная среда вуза: психолого-педагогические аспекты анализа [Электронный ресурс] / Н. Л. Москвичева. — Режим доступа : <http://www.psyhodic.ru/arc.php?page=3779>.
2. Вінник М. О. Побудова ІКТ інфраструктури ВНЗ: проблеми та 187 шляхи вирішення / М. О. Вінник, О. В. Співаковський, Ю. Г. Тарасіч // Електронне наукове фахове видання «Інформаційні технології і засоби навчання». — 2014. — № 1. Т. 39. — С. 99 — 116. — Режим доступу : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/996>
3. Закусило О. К. Концепція науково-педагогічного проекту «ІТ-освіта» [Електронний ресурс] / О.К. Закусило. — Режим доступу :<http://itosvita.com.ua/normativna-baza/17-concept>